N. 309. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag 30 December.

Duitschland.

FRANKFORT den 25sten December.

In de Rhijngewesten is eene bekendmaking uitgevaardigd van den opperpresident dier gewesten, den heer *von Bodelschwing*, waarbij eene belooning van honderd rijksdaalders wordt toegezegd aan dengeen die de vervaardiger van een op den naam des aartsbisschop van Keulen, uitgegeven, herderlijken brief, welke in de Rhijnprovincien is verspreid geworden, aan den dag brengt. Op de door gezegden president aan den aartsbisschop gedane uitnoodiging, om te verklaren of de hier bedoelde brief van hem afkomstig was, heeft deze bij eene schriftelijke verklaring zulks ontkennend beantwoord.

— Uit Warschau meldt men van den 19den December, dat de prins stedehouder, bij gelegenheid van den verjaardag van Keizer *Nicolaas*, aan twee wegens staatkundig misdrijf veroordeelde aanzienlijke Polen, kwijtschelding van straf heeft verleend, en hun toegestaan is naar hunne woningen terug te keeren.

— Uit Krakau wordt van den 18den gemeld dat de regerende Senaat heeft doen bekend maken, dat, aangezien de omstandigheden, welke de ontbinding van den Rijksdag noodzakelijk hebben gemaakt, niet meer bestonden, de drie beschermende Mogendheden tot de weder-bijeenroeping van denzelven in de maand December hadden besloten, en dat alzoo de leden van voornoemd staatkundig ligchaam tegen den 28sten dier maand werden bijeengeroepen.

— Laatstleden Zondag is alhier bij den pruissischen minister *von Schöler*, tijdelijken president der bondsvergadering, eene conferentie gehouden die men denkt dat op de zaken van het Luxemburgsche betrekking had.

De Engelsche regering onderhoudt eene levendige correspondentie met haren ambassadeur in Petersburg. Zoodra de depeches met den stoomboot over Hamburg of Rotterdam aldaar aankomen, worden dezelve dadelijk door lord *William Russell* van Berlijn met koeriers, die gereed worden gehouden, verder verzonden.

— De jongste tijdingen uit Konstantinopel gaan tot den 30sten November ll. In de laatste weken hadden er drukke bijeenkomsten van den Divan plaats gehad, waarin hoofdzakelijk overwogen werd, of de Porte andermaal een smaldeel naar Tunis zenden zou, om daardoor de regten te bewaren, die zij op dat regentschap beweert te hebben, dan of men zich langs den weg der onderhandelingen daarvan zou trachten te verzekeren. Het laatste schijnt doelmatiger geacht, maar tevens begrepen te zijn, dat het aan eene mogendheid als de Porte betaamde, aan hare vertoogen nadruk bij te zetten door zoodanige middelen, welke, ofschoon niet geschikt om der Fransche regering schrik aan te jagen — daar de turksche zeemagt nog op een te lagen trap staat — toch strekken zouden om aan de wereld te toonen, dat men geene opoffering ontziet en alle gevaren wil trotseren, zoodra het de verdediging van eer en goed regt geldt. Dit zou zeker de openbare meening ten voordeele der Porte stemmen, waarop zij sedert den Griekschen opstand grooten prijs stelt. Het schijnt dus zoo goed als zeker, dat er te Parijs niet alleen omtrent Algiers, hetwelk Frankrijk, zoo als de admiraal *Roussin* ... verklaard, thans tot allen prijs behouden wil, maar ook wegens de ... van een fransch vlootvoogd voor Tunis, vertoogen ingediend, en tevens bevelen gegeven zullen worden om de vloot uit te rusten, opdat zij dadelijk in zee zou kunnen gaan.

— Te Weenen waren den 20sten December genoteerd, 5 pCt. Met. 105⅞, 5 pCt. 78⅛.

Nederlanden.

BREDA den 29sten December.

Bij besluit van Zijne Majesteit zijn nog benoemd tot burgemeesteren in de gemeente ten platten lande van dit gewest, ter vervulling der vacatures, welke, door de gewone aftreding op den 1sten Januarij 1838 zullen ontstaan: te Asten, J. G. Trenken; te Woensel en Eckart, Willem van den Briel; te Megen, Haren en Macharen, F. Sengers; te Oeffelt, G. W. Geurts; te Cromvoirt, A. de Kort; te Empel en Meerwijk, J. M. Godschalk; te Lithoijen, H. van Tieffelen; te Nistelrode, J. J. van Oort; te Herpt en Bern, H. H. de Jong; te Oudheusden, Elshout en Hulten, G. Klijn; te Hoogemierde, Lagemierde en Hulsel, S. Verbeeten; te Luikgestel, H. H. Lommelaars; te Woensdrecht en Hoogerheiden, B. Couwenberg; te Beers, J. Arts; te Escharen, M. Pons; te Haps, H. Meegen; te Linden, T. van Hout; te Mill en St. Hubert, W. Versiralen; te Sambeek, J. Jansse; te Vierlingsbeek, P. F. van den Bosch; te Zeeland, P. J. van Kilsdonk; te Berkel, Enschot en Heukelom, J. Vugs; te Liempde, E. van de Sande; te Rosmalen, W. Stephens; te Almkerk en Uitwijk, M. Duijser; te Beugen, W. Brokken; te Bakel en Milhese, M. van der Poel; te Beek en Donk, J. A. de Munck; te Meerlo F. Ververs; te Aalst, J. van de Ven; te Valkenswaard, M. Smulders; te Baardwijk, J. Loeff; te Kuijk St. Agatha, L. van den Bosch; te Deursen en Dennenburg, F. van Kessel; te Herpen, H. B. van der Leest; te Maashees en Overloon, H. Jansen; te Oploo, St. Anthonis en Ledeacker, P. Arts; te Reek, T. J. van de Louw; te Vrip, C. Gervers; te Wanroij, J. E. van den Heuvel; te Haaren, H. den Ouden; te Oisterwijk H. Vogels; te Udenhout, A. Robben; te Veen, R. Ambrosius; te Drunen, M. de Jongh; te Goirle, W. van Gorp; te Gestel en Blaarthem, J. Moonen; te Emmikhoven en Waardhuizen, A. B. van de Koppel; te Leende, N. Wijnants; te Duizel en Steensel, J. A. Panken; te Strijp, P. van der Heijden; te Dongen, F. van Breugel; te Lieshout, H. van den Heuvel; te Huibergen, A. de Bruijn; te Roozendaal en Nispen, J. Eerens.

— De Staatscourant bevat een besluit van den 23sten dezer, waarbij verklaard wordt, dat de Art. 1 — 5 van het op den 5den Junij jl. tusschen Nederland en Pruissen gesloten traktaat, onder de bepaalde voorwaarden, ook van toepassing zullen zijn op schepen toebehoorende aan de onderdanen van het groothertogdom Hessen en op de ladingen dier schepen.

— Laatstleden zaturdag is van de werf *de Merwede*, van de scheepsbouwmeesters *G. Gips en Zonen*, te Dordrecht, met het beste gevolg, te water gelaten de nieuw gebouwde stoomboot *de Koning der Nederlanden*, voor het stoomveer tusschen die stad en Rotterdam, welke in het vroege voorjaar in de vaart zal gebragt worden.

— Uit Nijmegen schrijft men dat de rivieren in de laatste dagen aanmerkelijk gewassen zijn en deze was nog blijft toenemen. De rivier de Waal stond den 23sten December ter hoogte van 4 el en 54 duim; den 24sten 4 el 76 duim; den 25sten 4 el 95 duim; den 26sten 5 el 15 duim, en den 27sten 5 el 34 duim.

Voorts wordt uit het graafschap Zutphen gemeld, dat het riviertje de Berkel, hetwelk in het Pruissische, nabij Coesfeld, ontspringt en in het Geldersche, langs Eibergen, Borculo, Lochem, Almen en Warnsveld stroomt, door aanhoudende regens van den 19den op den 20sten dezer zoodanig gezwollen is, dat het weldra buiten zijne oevers trad en de naburige wegen en landerijen overstroomde, bruggen beschadigde en de duikers deed wegspoelen. De gemeenschap van Vreden naar Rekken en van daar naar Eibergen en Borculo, langs de zuidzijde der Berkel, was dientengevolge den 21 en 22 ll. geheel gestremd. In Rekken stonden ... laag gelegene huizen, die niet door ... water omringd, in het water; hetzelfde had te Eibergen plaats ... daar, onder het bestuur van den waterstaat, in den voorleden zomer gelegde kapitale dijken, zonder den ijver van het bestuur door de ingezetenen ... overstroomd en daardoor ... ven zijn geworden. De al verder en ter zijde gelegene dorpen Neede, Geesteren, Gelselaar en andere lage streken langs Lochem tot aan Zutphen zijn mede of minder geïnundeerd geworden ... jaarde lieden ... zich niet ... het water ... zoo hoog gezien te hebben. Den 23sten is hetzelve ... lijk gevallen.

— Te Amsterdam heeft in den nacht van gisteren eene ijzingwekkende gebeurtenis plaats gehad, zijnde er bij een' fellen brand zes menschen door de vlammen omgekomen. In de Amsterdamsche bladen wordt deswege het volgende gemeld: „In den afgeloopen nacht (van Woensdag op Donderdag) tusschen een en half twee ure, ontstond er brand in het huis No. 62 in de Warmoesstraat tusschen de enge en wijde Kerksteegen, in het benedenste gedeelte bewoond door den boek- en kunsthandelaar *J. M. L. Eigeman*. Deselve werd dadelijk zoo hevig, dat het geheele huis in een oogenblik in de vlam stond en het vuur zich ook aan de belendende en drie daarover liggende gebouwen mededeelde. Van de bewoners, zijnde de weduwe *Jaçot*, huurster van het huis, hare drie dochters, oud 24, 18 en 10 jaren, mevrouw de weduwe *Akersloot*, opgenoemde *Eigeman* en een Duitscher *Johann Raake*, uit Norden, heeft alleen deze laatste, met levensgevaar, door uit een raam te springen, zich gered, terwijl al de andere personen deerlijk in de vlammen omkwamen, en omstreeks ten half vijf ure achtereenvolgend, deerlijk misvormd, verschroeid en bijna onkenbaar van onder het puin opgedolven waren. Door den zoon van de weduwe Jaçot, een jongeling van 16 jaren, die zich bij het uitbarsten van den brand aan de overzijde in een naburig huis bevond, en die het angstig geschreeuw zijner moeder en zusters aanhoorde, werden nog pogingen tot redding van dezelve aangewend doch te vergeefs. Het huis is geheel uitgebrand en de belendende woningen hebben ook veel schade geleden. Drie en twintig spuiten waren tot blussching werkzaam geweest.

— Uit de provincie Groningen wordt nog van de twee volgende ongelukken door brand gewag gemaakt.

„Laatstleden zaturdag is er te Veendam des avonds, ongeveer ten 8 ure, brand ontstaan in de boerenwoning van den landbouwer *Bossinga*; slechts weinige meubelen zijn gered; al het hooi en stroo, de geheele wintervoorraad en het boeren beslag, benevens 19 koeijen en 2 varkens, zijn eene prooi der vlammen geworden."

„Men meldt uit Muntendam, dat aldaar een verschrikkelijk ongeluk heeft plaats gehad. De schaatslijper *Hendrik Jochems* is, zijne woning in gebrand geraakt zijnde, door de vlammen omgekomen. Men zegt dat de man, beschonken te huis gekomen zijnde, zijne vrouw en kinderen buiten de deur heeft gezet, en toen met eene brandende tabakspijp te bed is gegaan. Indien dit waar is, ligt ook hierin de oorzaak van het ongeluk; maar welk een verschrikkelijk gevolg dan ook van de dronkenschap!

— De Utrechtsche Courant plaatst in zijn nommer van heden het volgend artikel:

„Men wil, dat de Nederlandsche stoomboot-maatschappij pogingen zoude aanwenden, om het plan van aanleg van eenen spoorweg naar Arnhem te verijdelen. Daartoe zouden door dezelve het ontwerp eener versnelde inrigting van vervoer, zoo wel te water als te lande, tusschen Amsterdam en Vreeswijk zijn voorgesteld. Men wil, dat deze pogingen door eenige Amsterdamsche kooplieden ondersteund zouden worden. (?) Hoe ongeloofelijk het een en ander ook moge schijnen, daar reeds de spoorweg tot Arnhem ter naauwernood met den Belgischen zal kunnen wedijveren, zoo de eerste niet tot Keulen wordt doorgelegd, zoo hebben wij toch dit gerucht niet geheel onopgemerkt willen laten, daar het een ongeluk voor het Vaderland zoude zijn, wanneer de stoomboot-maatschappij ook slechts mogt slagen, de uitvoering der heilzame voornemen van het gouvernement, door de overweging van dergelijke middelen, te vertragen."

— Van de Helder is den 27sten uitgezeild het Nederlandsch koopvaardijschip *Schoonverbond*, gevoerd door kapitein *Draaijer*, aan boord hebbende een detachement troepen, onder bevel van den luitenant *Clemens*, naar de Oost-Indien bestemd.

— De fransche post is ook heden nacht alhier wederom niet aangekomen. De belgische bladen beklagen zich zeer over deze vertraging, die zij aan het verzuim der fransche administratie toeschrijven.

De belgische senaat heeft met eenparigheid het budget van de binnenlandsche zaken aangenomen. De artikelen van den landbouw, der stoeterij en vooral de gevraagde som van 80,000 fr. voor de handhaving der openbare veiligheid, hebben nogtans tot levendige discussien onder de senateurs geleid.

De belgische vertegenwoordigers zijn nog steeds aan het beraadslagen over het voorgestelde ontwerp op de suiker.

— In den *Messager de Gand* leest men de beide volgende artikelen:

„Wij zijn onderrigt geworden, dat op den 23sten een hollandsch officier, de luitenant *van den Broek*, van de zesde afdeeling infanterie, gestationeerd te Hulst, zich als parlementair, aan den post van Stekene aangemeld heeft. Hij kwam eene som van 187 fr. terug brengen, die men bij eenen gedeserteerden sergeant-majoor van het bataillon der Schelde gevonden had. Deze teruggave geschiedde op last van den generaal *A. Schuerman* opperkommandant in Zeeland. Ziedaar hoe de *vijanden* handelen, welke onze dolzinnigen dagelijks van lafheid en laagheid beschuldigen."

„Wij hebben laatstelijk vermeld, dat het belgisch gouvernement had doen aanhouden en naar de grenzen doen voeren, vijf arbeiders van Zeeuwsch Vlaanderen, die aan den spoorweg arbeidden. Deze lieden zijn alleen gebannen omdat zij vreemdelingen waren; ondertusschen zijn wij onderrigt, dat meer dan 3000 vlaamsche arbeiders gewoonlijk in de polders en op de pachthoeven van Zeeuwsch Vlaanderen werkzaam zijn. Wat zou men doen, wanneer het Nederlandsch gouvernement, uit weerwraak, die 3000 arbeiders verdreef? Er zou geen ander middel op zijn, dan hen te zenden naar den minister van binnenlandsche zaken of naar den heer *François*, die tot de verjaging bevelen geven."

— Het brusselsch blad *le Commerce Belge* behelst, onder zijne latere berigten het volgende:

„Een onzer parijsche correspondenten zendt ons de volgende nota toe, zoo hij verzekert uit eene goede bron komende:

„Terwijl de belgische dagbladen grooten ophef van de Grunenwalder zaak maken, eene zaak die noch strategisch noch staatkundig is, maar geheel financieel, en, in betrekking tot de andere hangende vraagstukken, van weinig belang, is er dezer dagen eene aangelegenheid van wezenlijk gewigt en van eene hooge, staatkundige strekking op eene minnelijke wijze beslecht geworden tusschen het belgisch gouvernement, Pruissen en de Duitsche Bondsvergadering. Belgie onderhoudt een garnizoen te Diest en afzonderlijke afdeelingen troepen op onderscheidene punten van Limburg, nabij de pruissische grenzen. De belgische kamers hebben gelden gestemd om Diest te versterken en verdedigings-werken in den omtrek aan te leggen. Het Berlijnsch kabinet verklaarde in den beginne, dat de ten uitvoer legging dier ontwerpen zoo veel als eene oorlogsverklaring tegen Pruissen en de Duitsche Bondsvergadering in zich bevatte.

„Na vijf maanden onderhandelens heeft dit kabinet eindelijk aan de billijke vertogen van het bewind te Brussel toegegeven, gegrond op de erkenning der noodzakelijkheid van het aanleggen van verschansingen en loopgraven in Limburg, dewijl, zoo lang Holland onder de wapenen bleef en tot geen eind-traktaat toetrad, het Hollandsch leger, op het onverwachts, in eenen nacht, de te Beverloo gekampeerde regimenten, of de troepen die te Diest in garnizoen liggen, in hunne kazerne zelve, als in een' muizenval, zou kunnen gevangen nemen. Deze zaak nu is op de meest bevredigende wijze bijgelegd; Pruissen heeft erkend, dat Belgie zich versterken kon, zonder dat zulks als eene vijandelijkheid moest worden aangemerkt, noch als te kort doende aan de onzijdigheid bij de Londensche traktaten bepaald.

„De zaak van Grunenwald zal mede op eene vredelievende wijs worden bijgelegd. Het hout zal noch door de Hollanders, noch door de Belgen gekapt worden; deze boomen kunnen nu, met Gods hulp, wel zeer zwaar en zeer oud worden, alvorens het laatste protocol, het Hollandsch-Belgisch vraagstuk tot een einde brengende, ook over hun lot beslisse."

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (28 *December*) waren genoteerd: Belgie 101⅛, ⅜; O. Met. 113; Spanje Ardoin 19⅝; Nap. r. 91⅝; Sicil. 90⅞; Rem. L. 100⅞; Certif. te Antw. 98⅞; Neap. 97⅜; Wisselkoers op Amst. en Rott. ½ pCt. Br. k. en p.

De londensche berigten over Belgie of den oosten houden geen ander nieuws. Men wilde daarin onderkoning naar het Beneden Kanada's zou worden gezonden en noemde men zelfs reeds als zoodanig den hertog *van Cambridge*. De kolonel Sir *Georges Arthur* was tot luitenant-gouverneur van opper Kanada benoemd.

— Ter londensche beurs van den 26sten waren genoteerd: 3 pCt. gec. 92⅛, 91⅞, ⅞, 92; Ned. 2½ pCt. 53⅝, 53, 53⅛, 53; id. 5 pCt. 99¼, ⅞, ¾, 100; Spanje 19, 18⅞; Portugal 19¾; Braz. 79.

BERAADSLAGING OVER DE BEGROOTING.

(Vervolg van No. 303.)

Wij hebben reeds met zekere ingenomenheid de aanneming der begrootingswetten gelukkig genoemd, ofschoon wij vrienden ons genoeg niet te kunnen beamen, al wat bij de discussie der wetten is in het midden gebragt. Van overlang hadden wij ons voorgesteld omtrent sommige punten ons gevoelen te uiten, maar verschillende gemoedelijke beweeggronden hebben ons van de openbaarmaking doen onthouden; nu echter die onderwerpen grootendeels

in onzen kenktrant in het openbaar behandeld zijn in de vergaderzaal van 's landsvertegenwoordiging, zoo willen wij niet schroomen ook daarover iets nader te zeggen. Vooral evenwel is het pligt, een ander onderwerp van niet minder aanbelang, met het hierbij behandelde ter loops aan te voeren. Wij bedoelen de militaire wetgeving. Het doet ons innig leed dat wij een spreker in de Tweede kamer, die deel maakt tevens van het Hoog militair Geregtshof hebben hooren pleiten voor het behoud der thans bestaande wetgeving, waarvan de tallooze gebreken en monsterachtige procesorde meermalen in ons dagblad zijn uiteengezet; op wier afschaffing door vele kundige mannen der Staten-Generaal ernstig is aangedrongen. Gaarne willen wij toegeven, dat die verandering niet plotseling kan plaats hebben; maar ook daarvoor is geene vrees, want reeds eenen geringen tijd geleden, heeft de regering aangevangen met inlichtingen te vragen aan de bevoegde militaire autoriteiten; en te wenschen is het, dat er een nuttig en weldadig gebruik gemaakt worde van de toen verlangde berigten. Wij begrijpen niet, hoe men die wetgeving voor militairen in verband wil brengen met de regterlijke organisatie; welker invoering voor de deur staat, en die door de regering plegtig beloofd, door met de regering [illegible] als een redmiddel tegen in te sluipen misbruiken, vooral bij de jongelingschep wordt beschouwd en verlangd; ja die zelfs bepaald is in 1838. Wat wil men dan, dat eerst *na* die invoering aan de militaire wetgeving gearbeid worde? Onzes erachtens heeft de werkzaamheid van eene commissie, om een dergelijk wetboek te bearbeiden, niets met de burgerlijke wetgeving gemeen; want die is vastgesteld, en het beginsel dier wetgeving is dus bekend, de verandering of wederomwerking van het Burgerlijk regt laat zich niet denken bij verstandigen; en dus doet de invoering daarvan hier niets af. Maar al ware voor het jaar 1838 die invoering niet vastgesteld, zoude het wel waarschijnlijk zijn, bij de bekende gerektheid der werkzaamheden voor de burgerlijke wetgeving, dat die voor het krijgsvolk spoediger zouden ten einde gespoed zijn? overijling is geene eigenschap onzer natie; en als iets met haaste wordt verrigt, dan draagt het daarvan maar al te zeer de droevige blijken. Wij vertrouwen daarom, dat, zonder inachtneming van eenige andere aangelegenheid, de Hooge Regering de werkzaamheden tot daarstelling van eene nieuwe verbeterde en met de verlichting dezer eeuw overeenkomende, geen willekeur ten grondslag hebbende, militaire wetgeving zal bevelen, en daarvan haar werk zal maken. Het bestand [illegible] Mei 1833 kan dan althans dienstig gemaakt worden, om in het belang der krijgslieden gewenschte en noodzakelijke verbeteringen te overwegen en tot stand te brengen.

Sedert eenige jaren wordt, bij wege van wensch tot bezuiniging, in de Tweede Kamer, aangedrongen op de afschaffing van het [illegible] etablissement te Rotterdam. Wij zouden die afschaffing [illegible] geene bezuiniging, maar eene onvoorzigtigheid noemen. Zoo als [illegible]eerde spreker uit Utrecht te regt aanmerkte, staan Vlissingen en [illegible] Nieuwe Diep te veel bloot aan de eerste slagen van den vijand, en [illegible] zich te regt op de geschiedenis nog dezer eeuw, om te bewijzen [illegible] hoog noodig het is, meer binnenlands een ander etablissement [illegible]den. Maar waarom dan dit meer binnenlands gelegen etablissement [illegible] tot hoofd-etablissement voor alles gemaakt; en aan de meer bloot[illegible] plaatsen: Vlissingen en het Nieuwe Diep, bij minder kostbare [illegible]ven, gepaste gelegenheid voor de schepen gegeven, om meer [illegible]lands te wijken, en zich met het hoofd-etablissement in verband te [illegible]len. Misschien komt er de regering toe, om een fort te laten bouwen in de monding der Westerschelde, zoo als daarvan een plan aangeboden is; dat zoude voorzeker grooten steun aan Vlissingen geven. Wanneer de Vertegenwoordiging en de Regering de waarheid erkennen, [illegible] minder dan de beide andere etablissementen blootgesteld is aan vijandelijken aanval, en dus aan minder gevaar om de schatten in de zeeplaatsen opgelegd een prooi der vernieling te zien, dan pleit er te veel voor ons denkbeeld, om het niet te verwerpen uit de hoogte, en bewijst zulks het verkeerde eener gevraagde opheffing van het maritime etablissement te Rotterdam.

Eindelijk zeiden wij nog met een woord, iets aangaande het departement van oorlog en marine te zullen zeggen. Ofschoon de stad, waarin wij leven, sedert jaren in staat van beleg is, is die staat meer op den soldaat en de wetgeving, waaronder hij alsdan leeft, dan voor den burger drukkend. De wet der noodzakelijkheid en van voorzigtigheid gebieden echter, zoo lang het *status quo* duurt, daarbij te blijven; misschien mogt evenwel die [illegible] beleg, in dien van oorlog veranderd worden; wij meenen dat die verandering in naam, ook finantieel en materieel, eenige verligting aanbiedt, zonder de noodige surveillance te verkorten. De ingezetenen doen het meeste lijden; en dat de regering de belangen der daaronder lijdenden niet zal uit het oog verliezen, vertrouwt men te meer, omdat een zoodanig buitengewone toestand als die door het *status quo* voortgebragt, niet te voorzien was bij de berekeningen van burgers, inwoners eener vesting. Het meerder of minder hooge cijfer voor oorlog en marine hangt af van omstandigheden, door de regering alleen te beoordeelen; en daarom verheugen wij ons, dat Regering en Vertegenwoordiging de toegestane uitgaven als eene crediet-wet beschouwd hebben, en alzoo blijken hebben gegeven, dat de verdediging des lands niet afhankelijk gemaakt behoort te worden van eene berekening van guldens.

Letterkundig Berigt.

L'École du Bonheur ou Principes Familiers; puisés dans le grand livre du Monde. Ouvrage dédié aux enfans de tous les âges, Par G. C. Verbret, *Lecteur de langue et de littérature Française à l'Université et au Gijmnase d'Utrecht. à Utrecht chez* C. van der Post, Jr. 1836. *Met gegraveerden titel en allegorisch vignet. Kl.* 8°. 324 *bladz.*

De tijden waarin een *Knigge*, *Segur* en later een *de Weiss*, met milde hand, de zaden van levenswijsheid en tevredenheid met het lot dat eene Algoede Voorzienigheid den mensch geschonken had, strooiden en op eenen vruchtbaren grond gevallen, welig ontluten, hebben plaats gemaakt voor eene ik andere leerschool. De laatste tien verloopene jaren, zoo ongemeen vruchtbaar in zoogenaamde werken van smaak, door den scherpzinnige *Nisard, la littérature facile* betiteld, hebben echter den goeden smaak vervalscht, en bij velen de zucht voor eene lectuur opgewekt, die aan het gevoel elken prikkel voor het goede verdooft.

Onder zulke bedenkingen namen wij, nu reede eenen geruimen tijd geleden, het hierboven aangekondigde werkje, van den verdienstelijken leeraar aan de Utrechtsche Hoogeschool, in handen. Eenige jaren geleden, zagen wij den schrijver, in het kleed onzer braven, met de wapenen omgord, ter verdediging van Neêrlands regten, op onze grenzen, en dit was eene rede van de bijzondere belangstelling in het geschrift eens mans, die zich, in vele opzigten, van eene voordeelige zijde had doen kennen. De titel, had ons doen vermoeden, dat wij welligt achter denzelven zouden aantreffen eenige vlugtige schetsen, in den smaak van de *Principes philosophiques du colonel de Weiss*, *landgenoot* van onzen braven rijdende artillerie-vrijwilliger. Het vignet, eenen Griekschen tempel voorstellende, met het opschrift: *Apprends à te connaître toi-même*, zoo geheel in den geest der levenswijsheid versterkte ons in dat vermoeden.

Achter den titel vinden wij eene opdragt aan de moeder des schrijvers, zoo gevoelvol gesteld, dat wij het niet van ons kunnen verkrijgen, na te laten dezelve over te nemen. Wij voelen ons daartoe te meer geroepen, daar zij én den schrijver én de strekking van zijn werk, in een helder daglicht stelt:

» Depuis près de trente ans que je ne goûte plus les douces jouissances de la vie de famille, mon coeur saigne de ne pouvoir veiller à tes vieux jours. J'aurais aimé les embellir par mes soins et mes carresses; mais le ciel en avait décidé autrement, et tu m'appris à respecter ses arrêts.... Toi que chéris et révère, toi qui sus me convaincre que le bonheur réside en nous-mêmes et que nous pouvons en jouer dans toutes les conditions de la vie, daigne accueillir favorablement, ô ma mère, l'humble hommage du livre que m'inspirèrent tes vertus et les soins éclairés. Quoique deux cents lieues nous saparent, je suis heureux de pouvoir te l'offrir: non seulement comme un juste tribut d'amour et de reconnaissance; mais encone, comme un gage savré que je bénirai jusqu'à mon dernier soupir la mèmoire de ma bonne mère!

Deze opdragt deed eene verhevener strekking, dan *Weiss* had aangenomen, kennen en de inhoud overtuigde ons, dat wij in dit laatste vermoeden ons niet bedrogen hadden.

In eene goed geschrevene voorrede maakt de schrijver ons bekend met zijne voornemens. Ook hem was het voorgekomen, dat die menigte van geschriften, uit de zoogenaamde romantische school, welke fransche persen verlaten en bij onze belgische buren worden nagedrukt, van tijd tot tijd een tegengift behoefden. Het ongeloof en het verwerpen eener Goddelijke Voorzienigheid, dat twijfelen aan het wezenlijk bestaan van die nederige deugden, welke den mensch zich doet schikken in het lot dat hem is voorbereid, dat hem de stille vreugde van het gezellige verkeer doet genieten en tot sieraad der maatschappij maakt, wordt op eene ongevoelige wijze, door eene zoodanige lectuur onder-

mijnd. De schrijver schetst dit met overtuiging, en vormt zoodoende eene inleiding en eenen zachten overgang tot zijne *school van geluk*. In drie gedeelten is het onderwerp verdeeld, te weten in: *Des devoirs envers Dieu; des devoirs envers soi même; des vertus sociales*.

Het doet ons leed, dat ons bestek het niet toelaat, een uitvoeriger verslag te geven, van een werkje dat wij zoo gaarne in vele handen zagen, en welks uitmuntende strekking wij zoo van harte aanwijzen, als een middel, om ware levenswijsheid toe te deelen, en om aan verontruste gemoederen, tevredenheid en zelfsvoldoening terug te geven. In eenen bevalligen echt classiken stijl geschreven, boeit het de aandacht, strooijende hier en daar eenige geurige bloemen voor den geest, die het geheel met het bevallige kleed der overtuiging tooijen.

De heer *Verenet*, heeft op den titel zijn werk aan de kinderen van verschillende ouderdom opgedragen; maar waarlijk, ook voor den meer gevorderden ouderdom geeft hij een krachtig voedsel, naar geest en hart; en niemand, die door onzen raad mogt uitgelokt worden om met des schrijvers werk bekend te worden, zal zich over onze aansporing beklagen.

Eene fraaije uitvoering gepaard met een sierlijk uiterlijk, doet dit werkje verder aanbevelen, tot een nieuwjaars-geschenk, dat ook voor later tijd geurige vruchten belooft, want zelfs na herhaalde lezing zal het nog altijd de aanlokkelijkheid der nieuwheid behouden.

173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij

EERSTE KLASSE

1ste trekking.	2de trekking.
N°. 5133 een prem. van 1000 gld.	N°. 7185 een prijs van 7500 gld.
	» 4229 » » » 1500 »
	» 10003 » » » 1000 »
3de trekking.	**4de trekking.**
N°. 15592 een prijs van 1000 gld.	N°. 5744 een prijs van 1000 gld.
» 17996 » » » 1000 »	» 13966 » » » 1000 »
» 18934 » » » 1500 »	
» 63 » » » 1000 »	

Graanmarkt te Amsterdam.

VAN WOENSDAG 27 DECEMBER.

Poolsche Tarwe in entr. bij partijen ter specula ie gekocht, witte Tarwe voor verzending gedaan: 127,128,129 pd. o. Viiesche *ƒ* 225,232,235; 122 pd. n dito *ƒ* 282; 125 pd. n. b. Groninger *ƒ* 176; 131 pd. n. Witt. Pools. *ƒ* 266; 130,131 pd. b. dito *ƒ* 257,262 beide in entr.; 125 pd. n. Zeeuws. *ƒ* 208; 132 pd. p. Pommer *ƒ* 256; 128 pd. b. Pools. *ƒ* 278.

Nieuwe Rogge tot vorige prijzen opgeruimd; oude met vraag en hooger verkocht: 120 122 pd. o. Overijs. *ƒ* 158,162; 122,125 pd. n. dito *ƒ* 146,148; 122 pd. puike o. Rijn *ƒ* 178.

ZAADMARKT.

ZADEN. — Zonder handel.
RAAP- en LIJNOLIE. — Weder flaauw: Per 6/w *ƒ* 32,31¾; vlieg. *ƒ* 31 à 30¾; Mei 1838 *ƒ* 30¼.
LIJNOLIE. — Per 6/w. *ƒ* 27¾; vlieg. *ƒ* 27 à 26¾.
HENNEPOLIE. — Per 6/w. *ƒ* 31; vlieg. *ƒ* 30.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (28 *December*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 51⁵⁄₁₆,¹¹⁄₁₆,⅝; dito 5 pCt. 100⅜,½; Kansb. 22⅞; Amort. Sijndik. 93⅝; dito 3½ pCt. 76½; Handelm. 171⅝,½; O. Indie 5 pCt. 98¾,⅞; Ardoins 19⁷⁄₁₆; uitgest. 6⅝; Passive 4½; Met. 100⅝, Columb 17; Peru 14⅝.

⁎ Heden overleed alhier ANTONIA DE ROTT, veelgeliefde Echtgenoote van

A. MELORT.

BREDA, 26 December 1837.

Verzoeke van Rouwbeklag verschoond te blijven.

⁎ Een ieder die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan BARTHOLOMEUS VAN DER HOEVEN, den 13 December 1837 op de Hooge Vaart, onder Capel, overleden, in den ouderdom van circa 78 jaren, of aan deszelfs Broeder JOHANNIS VAN DER HOEVEN, mede aldaar den 18. Dec. daaraanvolgende, in den onderdom van ruim 81 jaren overleden, en eindelijk aan de Zuster ANNA VAN DER HOEVEN, ook aldaar daags daaraan, den 19. Dec., overleden in den ouderdom van circa 84 jaren, gelieve zulks, binnen eerstkomende vier weken, op en aan te geven aan ARY CRAAYO te Sprangh.

BESTEDING EENER

BESTRATING DER LIJWEGEN,

in de Gemeente OSS,

Liggende ongeveer één uur der *Maas*, door KEIJEN, ter lengte van 775 ellen, breed 4 ellen, van Duitsche blaauwe harde *Kasseler*, of afgekeurde van *Quenast*, *Sodoigne*, *Lesines*, of *Ath*, oppervlak van 12 tot 14 duimen, ondervlak van 6 tot 8 duimen en start van 10 tot 14 duimen, en

MOPKLINKERS, (doorbakken en getrokken) ter lengte van 790 ellen, gemiddeld breed 4 ellen.

Beide in Percelen of Massa, met de Leverantien en Transporten, behalve der Bedding.

Het Gemeentebestuur van *Oss*, is van voornemens deze Besteding, onder nadere approbatie, te doen, op Woensdag den 3. Januarij 1838, des morgens ten *tien* ure, ten Raadhuize van *Oss*, alwaar Bestek en Conditien ter inzage liggen.

Het Gemeentebestuur voorn.,
DE KNOKKEN VAN DER MEULEN, Vt.
Ter ordonnancie van hetzelve,
J. VAN GHERT, *Secret.*

Te *Gorinchem* zal op den 3. Januarij 1838, des namiddags ten 1 ure, ten overstaan van den Notaris BOONZAAIJER, voor het Logement *de Stads-Doelen* aldaar, publiek worden verkocht om kontant geld:

Vier zeer fraaije WAGENS en RIJ-PAARDEN, waaronder drie donker bruin haar en eene Schimmel, alle kortstaarten.

Alsmede: Eenige ZADELS met toebehooren, brillante WAGEN en KOETSTUIGEN, waaronder eene voor vier PAARDEN, en verdere STALBEHOEFTEN.

Voorts zal ter Koop worden aangeboden:

Drie fraaije en goed geconserveerde RIJTUIGEN, bestaande in:
Eene COUPÉ,
Eene CALECHE, zeer brillant en naar den laatsten smaak gemaakt te *Offenbach*, en
Een zeer fraai Engelsch JAGT-WAGENTJE.

Zijnde deze Goederen nagelaten door Wijlen den Heer Generaal-Majoor SPRENGER.

Kunnende het bovenstaande daags voor den dag der Verkooping door een ieder bezigtigd worden.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Het Gezelschap KOORDDANSERS, GROEPISTEN en PANTOMIMISTEN van *Weenen*, zal de eer hebben op Zaturdag den 30. dezer, eene *Twaalfde Representatie* te geven, in de Tent, staande op het Kasteelplein, bestaande in: ACROBATISCHE EXERCITIEN, met en zonder Balanceerstok, door het geheele Gezelschap; gevolgd door: DE DRIE CHEVALIERS, Dans op drie Koorden. Na hetzelve: ARLEQUIN DOOD EN LEVEND, Ballet-Pantomime in twee Afdeelingen. Tot Slot: DE GROOTE OPTOGT, en buitengewone Kunstoefening van de onvergelijkelijke OLYPHANT, Mademoiselle *BABA*.

Md. LE CIERF zal de eer hebben eene Pantomimische Voorstelling met gemelde Olyphant voor te stellen, waarop zij zich met regt kan beroemen, dat iets zoodanigs nimmer voor de oogen van iemand is ten uitvoer gebragt.

De aanvang is precies ten 6 ure.

De directie beveelt zich in de gunst van Bredaasch kunstliefde, en hoopt dat zij met haar talrijk Gezelschap, door go de uitvoering, Costumes, fraai verlicht en goed verwarmd lokaal, zich zulks zullen waardig maken.

F. NEISZ EN L. CIERF EN COMP.
Directeurs.

SOIRÉE HOLLANDAISE ET PARISIENNE.

Brillant Schitterend Mechanisch KUNST-KABINET van D. L. BAMBERG, Mechanicus aan het Hof van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, welke de eer zal hebben bij zijne doorreize naar *Bergen-op-Zoom*, slechts twee gevarieerde Voorstellingen te geven, op Maandag den 1sten en Donderdag den 4den Januarij 1838, in den Schouwburg alhier; aanvang des avonds ten 6 uren.

Ten einde geene verdere overdrevene loftuitingen of details zijner kunststukken te geven, welke sedert vijf jaren afwezendheid van hier aanmerkelijk zijn vermeerderd, en in alle Hoofdsteden onzes Rijks met de meeste toejuiching vereerd worden, zoo heeft de Ondernemer geoordeeld het Kunstminnend Publiek uit te noodigen, op Zaturdag den 30. December 1837, des avonds van 6 tot 8 uren, aan bovengemelden Schouwburg, hem met een bezoek te vereeren. Zullende alsdan tot zelfsovertuiging zijne Kunststukken *gratis* en bij volle verlichting gesteld zijn.

Te Breda, bij BROESE EN COMP Boekdrukkers en Boekverkoopers.